

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
<i>Helvben hazhoz norvea:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása vagy megőrzésére nem vállalkozik. ra

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Az alföldi agrár-szocializmus.

(—a.) Az a forrongás, amely öt évvel ezelőtt az emlékezetes május 1-én tört ki először a nagy magyar Alföld egyik nagy községének azelőtt békés lakói közt s azóta évről-évre fenyegetőbb mérveket ölt, felköltötte végre valahára az illetékes körök figyelmét és aggodalmát is. Belátják, hogy titkolni, negligálni nem lehet többé; beismerik, hogy baj van, tenni kell valamit.

A legújabb, a kormánypárt táborából származó politikai röpirat is bőven foglalkozik e kérdéssel. Igaz, hogy végeredményben arra a meggyőződésre jut, hogy a szurony feltűzése a legsürgősebb teendő; de azért ő maga is kutatja a válság megoldásának módjait, sőt elég kegyes elismerni azt is, hogy a »hatóságoknak a munkásnép védelmére is fel kell lépnie valahára.« Jellemző vallomás! Eddig tehát mit sem tettek a nép védelmére, hanem csak a népet kiszípolozó töke lovagjainak védelmére.

Ennek a röpiratnak — Beksics könyvének — nagy hibája az, hogy a magának kitűzött cél: (szükségesnek tüntetni fel a hitbizományok és latifundiumok ellen megindítandó harcot) elérésére erőnek erejével felhasznál minden a keze ügyébe kerülő tárgyat. Még nagyobb baj az, hogy kétes, sőt hamis adatok felhasználásától sem riad vissza. Így azután műve sikerültebb, tárgyilagosabb részének is elvész az értéke.

Az alföldi szociális mozgalmak történetéből azt akarja kimutatni Beksics,

hogy a baj ott lépett fel és ott terjed, ahol igen sok a kötött birtok s nagy latifundiumok vannak. Hiába való törekvés.

Ugy látszik ő maga is érzi gyengéjét. Művének egyik helyén (55 lap) elismeri »hogy helyi emberek és helyi viszonyok tanulmányozása nélkül lokális bajokat alaposan megismerni nem lehet.« És e tanulmányozás nélkül mégis bele ment az alföldi agrár-szocializmus fejtegetésébe. Meg is járta vele. Olyan baklövéseket követelt el, hogy csak nevetget állításain a tájékozott ember.

Az egész országban éppen ott a legkevesebb korlátolt forgalmu birtok, ahol legnagyobb a baj: Békés megyében. Mig az ország többi vármegyéiben (mint a Beksics által 49—52 ll. között táblázatból kitűnik) a kötött birtokok %-a 15—64% között mozog, addig Békés vármegyében csak 10-56%-ot tesz ki.

Még kevésbé közelíti meg a valót Beksicsnek az az állítása, hogy »Békés, Csanád és Csongrád megyéknek épp ama vidékén, ahol a paraszt-szocializmus fészke van, a kötött birtok néha megközelíti, több esetben pedig túlhaladja, az összes birtok 40%-át.«

A főfészek, a baj kiinduló pontja Beksics szerint is Orosháza és Hódmező-Vásárhely. Orosházának 20,000 katasztrális holdat tevő határból 16,297 kat. holdnyi terület van a lakosság kezén és csak 3703 kat. hold az uradalmi birtok. (L. Orosháza ünnepe, Veres József 1895. 11. l.) Hódmező-Vásárhelyen pedig Palugyai tanúsága szerint (Magyarország legújabb leírása IV. k. 519. l.) 199,360 kat.

hold jutott a lakosságnak a 132,000 holdnyi határból.

Beksics a baj okát abban találja, hogy mikor a török világ után betelepítették az Alföldet, birtokos parasztságot nem létesítettek, hanem csak napszámosokat, s ezek a napszámos-falvak képezik az agrár-szocializmus főfészket. Jó lenne egy kicsit jobban tanulmányozni a történelmet és a földrajzot. Akkor tudná azt, hogy éppen az Alföldön vannak azok a nagy községek, amelyek már 48 előtt megváltották magukat a jobbágyi szolgálmányok alól s megvették az urbéri telkeket, mint p. Csaba, Szarvas, Tót-Komlós, tehát kellett lenni jobbágy teleknek is. Azok az u. n. napszámos-falvak: Bánfalva, Szénás, Szenttornya, Sámson, Mágócs, Fábán és Sebestyén jóval későbbi eredetűek és mind-egyik nem halottuk, hogy ezekben is lettek volna zavargások. — Az meg éppen séggel túlzás, hogy magában Békés vármegyében 15 ilyen község van, több mint 30,000 lakóval. A megye tudós történetírója csak öt ilyen községet ismer, s azokban csak 12,000 lélek lakik.

Azt az u. n. új robotot is, hogy t. i. a feles vagy harmados a termények kiszolgáltatásán kívül még más szolgálmányokra is köteles, csak a 80-as évek dereka óta ismeri az Alföld népe; ez az idő pedig nem véletlenül esik össze a gabona árak hanyatlásával és az adóprás nagyobb mérvű megszorításával.

Mit szóljunk ahhoz, hogy az alföldi telkek értékét holdankint 6—700 frtra, az évi bérlet összeget pedig 30—35 frtra, sőt néhol 60 frtra teszi Beksics? Mit

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Álomkép.

Irta: L. Tadema Alma.

Sötét éjszaka . . .
A leány alszik és álmodik. Hirtelenül ijedten felugrik ágyában. Nem kopogott valaki az ajtón? — De nem, ki jönne ily időben, mikor mindenki alszik? De csend, már megint hallatszik a kopogás.

— Ki az? Kérdezi a leány.

— Én vagyok!

— Kicsoda?

— Én vagyok. Nyisd ki!

Ijedten hallgatódzik. Nem, — csak álom ez, nem lehetséges, hogy ő az, — ő, a kit szeret és a ki őt megvetette. És suttog: legalább álomban hallja hangját . . . És boldogon vissza hanyatlik a párnákra. De ismét hallatszik a kopogás és a hang:

— Nyisd ki én vagyok.

Dobogó szívvel felugrik; gyorsan felveszi ruháját és kiáltja:

— Jövök már, várj!

Felhuzza kicsiny czípdit, melyek az ágy előtt állanak. De itten megáll.

Beeressze-e csakugyan?

De ő be akar jönni és már nyílik az ajtó és ő belép.

A leány kezét nyújtja, mintha vezetni akarná.

— Lassan menj, nincsen lámpám, vigyázz, hogy el ne essél, — mondja a leány és bevezeti a sötét szobába, miként a gyermeket szokták. Azután hirtelenül megáll:

— Mondd, igazán te vagy? Eljöttél végre, megismerted szerelmemet? Vagy . . .

De nem beszél tovább, mintha félne, gondolatait kimondani. De ő megnyugtatta:

— Igen, szeretlek. Szeretlek, miként már régen kellett volna. De édesem, mond, miért reszketsz? Miért nem talál lelked szavakat, miért vagy oly néma? . . .

A leány gyengéden kibontakozik karjai közül.

Kell azt még mondanom? kérdezi szemrehányóan. És boldogan zokogva keblére hajtja fejét.

— Igazán szeretsz tehát?

— Rossz ember, még kérdezed? Már akkor mondtam, mikor még bűn volt megmondani; tekintetem is elárulta, jóllehet a leányszemeinek hazudniok és várnioik kellene, hogy a férfiu előbb beszéljen szerelemről és bevallja szerelmét.

— És én elvakult, nem mondtam ki a szót, kinevettem szerelmedet, pedig szemeidből ki olvashattam lelkedet! . . . De most már — késő.

— Késő: — kérdezi ijedten. — Miért késő. Hogyan értsem ezt? Ha még szeretsz, ugy nem késő, szívem még mindig ugyan az!

Ugy tünt fel, mintha végtelen fájdalom bánatáná lelkét.

— Istenem! — kiáltott fel — Te, kit a sötétségben keresek, adj vissza életemből egy évet, hogy ez igaz szerelemnek szenteljem.

A leány nyakába borult és kérdezi:

— Mi történt veled? Olyan különös vagy. Miért panaszkodol az elmúlt időre, mikor még annyi boldogság vár reánk. Igen, boldogság, öröm, mert most fogva tartalak és többé el nem bocsájtalak.

— Jaj nekem! — mondja ő mélyen felsóhajtva és szeméből egy forró könnycsepp lehull a leány kezére.

— Sírsz? Jer, hadd szárítsam fel csókjaimmal könnyeidet.

— Nem, nem, a könnyek, a melyeket csókolni akarsz, véres könnyek.

A leány ijedten vissza lép.

— Mit mondasz? — mondja halkan.

— Vérem az, mely sebemből ömlik. Nem mindegy-e, mitől hal meg az ember?

— Hát te — halott vagy!

— Te mondog. Nem félsz tőlem?

— Nem, bárhogyan légy, nem félek tőled. De miért jöttél el, miután nem szerettél? — mondja a leány.

— Most szeretlek, most, hallgass reám. Midőn lelkem elvált testemtől és a végtelenség határához érkeztem, egy hang azt kiáltotta: »vissza, tehetetlen szellem. A sötétség várakozik még reád. Menj vissza a földre, otthonodba.«

— Hol van az? Kérdeztem önmagamtól, de a hang felelt: »otthonod ott van a szívben, mely csak érted dobog.« — Utra keltem. Elmentem

szóljunk ahhoz az állításhoz, hogy gyári munka idején sem keres többet a mezei munkás 1 frt 50 krnál? Vagy teljesen járatlan a viszonyok ismeretében, vagy sajnálatos félreértés áldozata; másképp ilyeneket nem állíthatna.

Ha megtörténik is itt-ott, hogy egy-két hold kisajátításánál meg is adnak 6—700 frtot, mert okvetlenül kell a gazdának tagja kikerekítésére vagy más ilyenekre, abból nem lehet azt következtetni, hogy az Alföldön általában annyira felcsökött a föld értéke. A mostelhunyt Hirsch báró megvette a kormány unszolására gróf Apponyi Antalnak szent-miklósi birtokát, hogy azt parcelláknak adja el a paraszt gazdáknak, kik a nélkül is megakarták azt venni. 385 frtért kínálta holdját — nem akadt rá vevő.

A bérletre vonatkozólag pedig megadnak ugyan dinnye földért 40 frtot is, a szerbek és bolgárok városok közelében többet is, de bajosan tudná Beksics bebizonyítani azt, hogy „a Károlyi, — a Wenckheim — és a Pallavicini uradalma” 30—35 frtot kapnának holdankint földbérletért.

A munkabérről is tulzott Beksics állítása. Egy vizsábályozási mérnökötől hallottam, hogy az zavargások idején kidoboltatta az illető helységeken, hogy 1 f. 50 — 2 frtot fizet naponként a munkásoknak és — — — nem kapott munkásokat. Inkább ott ácsorogtak munka nélkül a piacon.

Lehetetlen egy cikk keretében mind megczáfolni Beksics téves, meg tulzott állításait. Ez az egyetlen cikk is, amely az alföldi agrár-szocializmusról szól, csakugy hemzseg az ilyen féle valótlan-ságoktól. Ennyi is elég annak a kimutatására, hogy hibás a kiindulási alap, hibás tehát a rá épített következtetés is. Kettőt azonban nem hagyhatunk emelítés nélkül. Egyik az, hogy Beksics véle-

ménye szerint a szocialisták törekvése nem rontja le a hazafiságot. Ilyet csak az állíthat, aki nem olvasta a vásárhelyi tárgyalást és nem kísérte figyelemmel a vádlott és elítélt szocialisták vallomásait és aki nem hallotta azt a Kossuth Ferencz beszédébe vegyült disszonans kiáltást, hogy nincs haza!

Másik az, hogy az alföldi parasztnak földhességét Beksics kidicséri mint «politikailag és nemzetileg a lehető legelőnyösebb tulajdonságot.» Ez a »lehető legelőnyösebb tulajdonság« jellemzi Beksics művét is és a liberális politika legujabb irányát. Éhesek ők is a földre, a hitbizományokra és a holt kéz birtokaira. Előnye azonban nem lesz, hanem majd újabb harcokba sodorja ezt a szegény országot és előkészíti a társadalmi és politikai felforgatást. Vagy ők talán éppen ezt tekintik előnynek s erre törekednek?!

A pápa képviselői.

A pápa képviselőjének kérdését a Pol. Korr. jelentése szerint véglegesen megoldották. A Pol. Korr. római távirata jelenti: A pápa maga döntötte el millenniumi képviselőjének kérdését. E szerint a pápát Vaszary Kolos kardinális hercegprímás fogja képviselni, nem pedig a bécsi nunczius. Agliardi római utja a pápának ezzel az egyenes kívánságával van kapcsolatban.

Azonban még nem jutottak megállapodásra, hogy miként képviseltesse magát a pápa a moszkvai koronázásnál. A »P. L.« jelentette, hogy a pápa csak azon föltétel alatt hajlandó képviselőt küldeni, ha annak az első helyet biztosítják a diplomáciai testületben. Viszont az orosz kormány ezt azon esetben akarja megtartani, ha a pápa képviselőtével kardinálist biz meg. Valószínű, hogy sikerül majd az ügyet kedvezően elintézni.

*

Bécs, április 24. (Saját tud. táv.) Mindazon híresztelésekkel szemben, melyek a pápának a millenniumon való képviseléséről szólnak, a »N. F. P.« arról értesül, hogy a pápát Losatelli fogja képviselni.

A német parlament a párbaj ellen.

A míg Magyarországon éppen a törvények végrehajtói és legfőbb őrei hódolnak a párbajozás mániájának, miről Fejérváry, Jósika, Perczel miniszterek afférjei tanuskodnak, addig Németországban nagy akció indult meg a barbár szokás ellen. A szerencsétlen kimene-telű Kotze-Schräder párbaj alkalmából a német parlamentben Bachem képviselő, a cent-rumpárt tagja interpellációt terjesztett be. Ez interpelláció nagy vitát idézett elő, a melyben a német parlament képviselőinek többsége a párbaj ellen kelt ki. Különösen hangsúlyozták hogy a párbaj a keresztény érülettel és a jogérzettel ellenkezik. Boetticher miniszter az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a rendőrségnek nagyobbára nem sikerül a párbajt megakadályozni, de a kormány, mely a legnagyobb sajnálattal értesült az elszaporodott párbajokról, figyelemmel kíséri e kérdést, egyelőre azonban konkrét javaslatot nem tehet. Ezzel szemben a parlament egyhangulag elfogadta Adt képviselőnek indítványát, a mely szerint a birodalom kormányai felszólítandók, hogy a btk.-vel ellentétben levő párbajozások ellen a legnagyobb határozottsággal lépjenek fel.

A francia kormány bukása.

A Bourgeois kormány, mely a választási reformok miatt a senatussal ellentétbe jutott, a képviselőház többségének bizalmi nyilatkozatai mellett tegnap olvasta fel a képviselőházban lemondását, a melyben védekezik azon vád ellen, hogy a kormány nem volna alkotmányos és hangsúlyozza, hogy csak az általános szavazat-jogból kikerült kamarát tartja illetékesnek arra, hogy kormányokat teremtsen és buktasson. Bizonyára nem érdektelen eset ez, mely mutatja, hogy a két kamarás rendszer mellett a felső ház is buktathat kormányokat. Képviselői körökben beszélnek, hogy Faure elnök radikális kormányt akar az ügyek élére állítani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 24.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schober Ernő, Perczel Béni, Ilyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy

feleségemhez, kit szerettem és kinek hűségében biztam. Lassan leszálltam hozzá és álmában ajkai — egy másik nevét rebegték el.

— Szegény és azután . . .

— Azután anyámhoz siettem. Azt hittem, hogy nála találok meg a szívet, mely az én otthonom.

— Nem. Szívemben egyelőre szerettem gyermekéit, csak engem nem. Elsiettem innen. Legifjabb ösémhez szálltam, a ki legjobban szeretett. Aludt és szívéből az én képmemét kiszorította egy nő képe . . . Tovább siettem.

— Ott voltam barátaimnál, de szívükben emlékem is alig élt már.

— Boldogtalan! És azután . . .

— Hontalannak éreztem magamat és mély fájdalom fogott el. Tehát nem szeret már senki sem? — kiáltottam fel kétségbeesetten. De ekkor feltűnt előttem a te alakod: Sötét szemeid, szomorú arcod, — éreztem kezeidet és melegség ömlött rajtam végig. Hogyan, lehetséges volna, hogy a te szívedben van otthonom, gondoltam magamban. Hozzá siettem. És megtaláltam szívedet, otthonomat, — most, mikor már késő. Most, mikor már halott vagyok!

— Halott! — kiáltott a leány. — És én élek még!

Zokogva leroskadt.

— Isten veled! — mondotta ő. A leány felugrott.

— Nem, nem! Fogva tartalak. Nem bocsájtalak el. A tied akarok lenni, ha nem az életben, ugy a halálban.

— Isten veled!

— Nem, maradj itt. Hová mégysz?

— Nem tudom.

— Istenhez?

— Nem tudom. De keresni akarom.

— Vigy el magaddal.

— Isten veled.

— Mégy? Nos, hát menj! De várj reám ottan tul, mert jövök! Isten veled!

A viszontlátásra!

És ő eltűnt.

A leány térdeire esett és imádkozott.

Az után kisetett. Hideg szél fujt, de ő csak tovább futott, de ő már nem érezte a hideget. Teste lázban égett. — — —

A végtelenség határánál két lélek találkozott és egy hosszú néma csókban egyesültek.

Ünnep előtt.

Irta: Halász Gyula.

Tíz nap választ el bennünket a korszakos eseménytől. Tíz nap múlva megnyílik az ezred-éves kiállítás. Tíz napon keresztül várjuk még biztató reménységgel, a lelkesedés igaz áhítatával ünnepünket. E tíz nap hosszabb határidő a nemzet számára, mint multjának nem egy esztendeje. E tíz nap lépcsőzetén jut föl Magyarország arra a magasságra, a hová az ezeréves mult minden dicsősége és a teremtő jelen minden sikere vezet.

Odakünn a városliget területén csodás alakulásban bontakozik ki a kiállítás festői panorámája. A mit az ipar és a kereskedelem, a tudomány és a művészet, a hadászat és a földművelés, a néprajz és a história megteremtett, annak mindenféle egyszerű hajlékai emelkednek. Sorban érik egymást a különböző iparágak: a m. kir. államvasutak gépgyára, a közlekedésügy, a bányászat és a kohászat, a hor-

váth és szlapon, a bosnyák-hercegovinai stb. ipar pavillonjai, továbbá a gép- és az iparcsarnok s még egy sereg épület, melyek a magyar ipar csodás föllendülését vannak hivatva bemutatni. Közül egy-egy arányos formájú vendéglő vagy kávéház, itt-ott apró, de csinos külsejű cukrázda, majd a malomipar, a borászat, a sokszorosító, a kocs- és cukoripar stb. csarnokai emelkednek tarka változatosságban, az építés technika művészetével ideállítva, tömören és tetszetősen, arányosságra és elrendezésre nézve egyaránt nagy szakértelemmel fölépítve. Az után ebben a terület részben találjuk még a közoktatás nemesen egyszerű pavillonját, a közegészségi és igazságügyi csarnokot, a meteorologia, a mezőgazdaság, a kertészet a dohányjövédék épületeit, melyek már valamennyien ugyszólván teljesen készen állnak s most már csak belső berendezésük és környékük parkirozása van hátra.

De ez csak a kiállítási terület egyik része. Az érdekesebb, a miben a kiállítás igazi vonzóereje és még soha sem látott fölülmulhatatlan látványossága van, az a terület tő felőli részlete. Azon emelkedik ki első sorban az ezeréves multnak gazdagon fölépített ékes monumentuma, a történelmi főcsoport.

Az építési művészetnek nincs Magyarországon ennél ékeesebb és méltóbb tanúsága. A csodálat és a lelkesedés érzésével áll meg a néző e hatalmas csoportozat előtt, mely a magyar építészet fejlődésében határvonalakat jelölő három építési stílt foglalja magában. Ott van a legrégebb román, kiegészítve az átellenben épült díszes jáki templommal, az eredetinek megszólalásáig hű utánzatával, azután a csucsives részlet, a mi a magyar építészet tör-

Dezső br. miniszterelnök, Fejérváry Géza br. Dániel Ernő, Wlassics Gyula.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket. Következik a napirend.

A **mentelmi bizottság jelentése**, a Ludovika-akadémia parancsnoka által márcz. 22-én kibocsátott tiszti parancsban foglalt, s Horváth Gyula által a képviselőháznak bejelentett mentelmi eset tárgyában.

Elnök: Kíván még valaki szólani? (Nem! Nem!) A vitát bezárom. A miniszter ur kíván szólani.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az általa kiadott napiparancsra vonatkozólag tegnap több képviselő azzal állott elő, hogy ama rendelettel meg van sértve a Ház mentelmi joga. Megjegyzi, hogy a fegyelem feltétlen megtartása okvetlenül szükséges a hadseregnél, s kerülni kell mindent, mi a fegyelmet lazítaná, mert csak így lehet a tekintélyt fentartani. Szóla kiadott egy rendeletet, melynél a rendes szokástól eltért, mert a katonaság részére kiadott rendeleteket nem szokás indokolni szóla pedig a kérdéses rendeletet indokolta, épen a Háza való tekintettel. Ha egyszerű indokolás nélküli tiltó rendeletet intézett volna a honvédtisztekhez, úgy inkább fennállott volna a látszata annak, hogy a Ház jogai meg vannak sértve. Egyszerűen konstatálta a tényt, a melyet mindenki ismer, s melylyel szemben már egyes törvényhatóságok is nyilatkoztak.

Ugron Gábor. A tény az, hogy a tábornokok a vita után nem az ellenzékelt, hanem a minisztert provokálták.

Elnök: Kérem Ugron képviselő urat ne szóljon közbe még akkor se, mikor a miniszter ur kérdezi. (Derűtség.)

Fejérváry Géza br.: Azt hiszi, hogy amint a sajtó szabadság nincs megsértve az által, hogy a tiszteknek nem szabad lapokba írni, úgy itt sem lehet szó arról, hogy a Háznak bármely joga megsértetett volna a kérdéses rendelet által. Gondolják meg, hogy évek hosszú sorain át mit kellett a Házban elhallgatnia. Ha a tisztek ezt közvetlen hallják, az legkevésbé sem szolgál a fegyelem emelésére. Ezután Hodossynak azt feleli, hogy itt csak arról van szó, sértést tartalmaz-e egyes párt vagy pártokkal szemben vagy se, minthogy pedig itt ország világ előtt ismert tényről van szó, sértésről nem lehet beszélni.

Ugronnak felel ezután, aki azt a szép elvet állította fel, hogy a kormánynak tekintélyének kell lenni. Ez igaz, de ha ezt vallja Ugron, úgy tényleg is járuljon hozzá. Azt mondja Ugron, hogy ő fölébe helyezi magát a parlamentnek. Mondja meg a képviselő ur, miben? **Ugron Gábor**: Nem szabad szólani! (Derűtség.)

Fejérváry Géza b.: Hangsúlyozta Ugron az egyes pártok, az egyes képviselők suverénitását. Erre megjegyzi, hogy ismeri a három törvényhozó faktor együttes suverénitását, de nem az egyes pártokét. — Megjegyzi, hogy más parlamentekben a tiszteknek nem szabad egyruhában megjelenni, s így a rendelet itt sem lehet sértés. (Egy hang balfelől: Hát a főrendiházba szabad?) Igen, a főrendiházba szabad, de ott nem is uralkodik olyan tonus, mint néha itt. Ugronnak nem teszi meg azt a szivességet, hogy napiparancsát visszavonja, mert meg van győződve arról, hogy helyes uton járt. A határozati javaslatokat nem fogadja el, (Felkiáltások: Nincs joga elfogadni, vagy el nem fogadni.) Azt hiszi, hogy a miniszternek van joga a határozati javaslatra nézve nyilatkozni. Nem fogadja el a határozati javaslatokat, de nem is kéri a Házat, hogy azt mellőzzék, szavazzon kiki meggyőződése szerint. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Hodossy Imre: A miniszter nem vonta kétségbe azokat, amiket szóla tegnap elmondott, s így azokat nem szükséges tovább védelmeznie, egyes dolgokra nézve azonban, melyeket a miniszter felhozott, mégis szükségesnek tartja válaszolni. A miniszter azt mondja, hogy nem helyezi magát föléje a parlamentnek. Erre azt feleli, hogy ha valakinek a tettét hivatalosan vizsgáljuk, ez azt jelenti, hogy hivatalosan vizsgáljuk a tett felülvizsgálására is. Magára a szóban levő kérdésre ismét csak azt mondja a miniszter, hogy parancsa kiadásának indoka csak a fegyelem fentartása volt. Erre azt feleli, hogy a fegyelmet másképpen kell fentartani, s nem a törvényhozás egyes tagjainak megsértésével, mert világos, hogy itt a ház egyes pártjai meg vannak sértve. Kéri határozati javaslatának elfogadását.

Elnök: A kérdést felfogja tenni, a bizottság javaslatára, melyet ha a Ház elfogad, a határozati javaslatok elesnek.

Olay Lajos: A kérdés feltevéséhez szól, a melyhez nem járulhat, mert ő elfogadja a mentelmi bizottság javaslatát is, s így kéri az ő határozati javaslatára a szavazást az esetben

is elrendelni, ha a mentelmi bizottság javaslata elfogadtnak.

Horváth Gyula ugyancsak a kérdés feltevéséhez szól.

A Ház a mentelmi bizottság javaslatát elfogadja a határozati javaslatokat mellőzi.

Következik a képviselőház kérvényi bizottsága által tárgyalt kérvényeknek 23. és 24. sorjegyzéke.

A müncheni magyar egyesület kérvényénél.

Ugron Gábor: Azt kívánja, hogy a kérvényt küldjék vissza münchenbe, azzal, hogy a címer kérdésben a magyar kormány nem intézkedhetik.

A Ház elfogadja **Molnár Béla** előadó javaslatát s a kérvényt irattárba teszik.

A vám és kereskedelmi szerződésre vonatkozó feliratoknál.

Kossuth Ferencz: A ház figyelmébe ajánlja a kérvényeket, melyek nem egy párt, hanem az egész ország érdekére vonatkoznak, indítványozza, hogy a kérvényeket megszüvelés végett adják ki a kormánynak.

Bánffy Dezső báró, miniszterelnök: Az a véleménye, hogy a két állam érdekét meg lehet védeni a közös vám terület keretében is. A tárgyalások most folynak, s hiszi, hogy a kérdéseket sikerülni fog az ország érdekének megfelelőleg megoldani.

Ugron Gábor: Csatlakozik Kossuth Ferencz javaslatához.

Kossuth Ferencz: Félreértett szavait igazítja helyre.

A Ház elfogadja az előadó Molnár Béla javaslatát, s a kérvényeket kiadják a pénzügyi, kereskedelemügyi és földművelésügyi minisztereknek.

A többi kérvényekre nézve elfogadják az előadó javaslatát.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

A miniszteri válaszok.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök válaszol Visontai Soma interpellációjára, a gör. kei. szerb egyházat érdeklő kérdések ügyében egybehívott tanácskozmányok tárgyában. Feleli, hogy a tanácskozmányokra azokat hívta meg, akiknek a véleményét óhajtotta hallani, de a mellett tárgyilagosan járt el. Kéri válasza tudomásul vételét.

Visontai Soma: A miniszterelnök nem győzte meg őt arról, hogy azon konferencia,

ténetének középső mozzanata s végül a renaissance, mely pazarul gazdag ékítményeivel a legszebb látnivalót szolgáltatja. Mindennek folytatása a szintén történeti érdekű fekete hid s a csoportot környékező tó, mely az egésznek utóérhetlen festőiséget és érdekességet kölcsönöz.

A történelmi csoport egyes szakait szintén most rendezik. Tömérdek és milliókat érő kincsek halmozódnak ott össze; ritka példányaikat szolgáltatva a történeti ereklyéknek, a melyek közt nem egy a legrégebb idők diszes maradványa. A műkincsek gazdagságára elegendő bizonyosság, hogy maga ő felsége több mint egy millió forintot érő műkincseit küldte meg a kiállításnak. Vámbéry Ármán, a kiváló orientalista, most van Konstantinápolyban, hogy a szultán nagylelkűséggel átengedett ide szállítsa. Emléktárgyakat küldtek a legelőkelőbb fejedelmi személyek: a német császár, Oszkár svéd király, Teck angol herceg s a magyar mánásvilág számos tagja, kik hazafias készséggel küldték be az őseikről rájuk maradt nagyérdékű műemlékeiket. A főpapok és a szerzetek is ritka hajlandóságot tanúsítottak a birtokukban levő emléktárgyak átengedésével. Egyszóval pazar gazdaság lesz a történelmi csoportban, csupa nemzeti emlék, nevezetes időszakok maradványai, szépek és jellemzőek, ragyogók és érdekesek. A történelmi csoport belső része, mely valóságos labirintus, tele lesz ezekkel a diszes műkincsekkel, a melyeket most rendeznek el a különböző állványokon, a különböző szekrényekben, a különböző helyiségekben, a szerint a milyen csoportba tartoznak, hogy teljesen hű és tanulságos kép egészítse ki a nagyszerű és maradandó hatású sorozatot.

De a történeti emlékek szemképráztató látványosságán kívül is van a történelmi csoport belsejének egy-két olyan vonása, a mi a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot: ezek egyike a Bakácskapolna, a vajdahunyadi vár belső csarnokai s az egész csoportot díszítő üveg- és falfestmények stb., melyek az eredeti művészetnek teljes hű utánzásai.

A történelmi főcsoport szíveten nyugszik, melyet a kiállítás további területével a már említett hid köt össze. Mindjárt a hidról le térvé, ott emelkedik a pozsonyi városháza, magas és széles tornyával, a mely a házi iparnak ad hajlékot és mellette a falu temploma, a hol gróf Zichy Jenőnek az őshazából hozott rendkívül gazdag és érdekes etnográfiai és egyéb gyűjteménye lesz kiállítva.

Onnan kezdve nyílik a kiállítási falu három utcája, ezek a kedves, egyszerű házikók, melyek a maguk igénytelenségükben és az eredetihez való teljes hűségükben nagy gyönyörűséget nyújtanak majd a vidékről fölránduló polgárságnak.

A kiállítás innenső területének további részét a haditengerészet csarnoka, a hadfelszerelési pavillon, a kiállítási igazgatóság épülete, a pusztaszeri pavillon, József főherceg csarnoka stb. tölti ki, kifogyhatatlan anyagát szolgáltatva a kiállítás pazar látnivalóinak.

Mindezek az épületek immár teljesen készen állnak. Egy-két simítás, egy-két kalapácsütés van hátra legfeljebb. De azért az egész terület visszhangzik a dolgoz kezek munkájától, melyek a megnyitás közeledtére kétszeres buzgósággal munkálkodnak. A kiállítók és alkalmazottak maguk is nagy forgalmat csinálnak oda-künn: ők végzik a kiállítás hivatalos osztályá-

val együtt az elrendezés és csoportosítás nehéz munkáját.

A hátralevő tíz nap tehát a berendezkedés tökéletes befejezésére, az utak eltakarítására s az ültetvények gondos elhelyezésére szolgál. Mire május másodikának hajnala földterül, az egész, mint egy mesebeli tündérváros fog ott állni az ünneplő közönség előtt.

A megnyitás ünnepe méltó leszen a nagyszerű alkalomhoz. Ő Felsége a király, Erzsébet királyasszony, az uralkodó család főhercegei és főhercegnői, a magyar törvényhozás tagjai, a tudomány és művészet, az ipar és kereskedelem képviselői, a fővárosi hatóság és a vidék teljes képviselete, a bel- és külföldi sajtó férfiai, a megnyitásra meghívott nagy közönség, valamennyien teljes díszben, többnyire díszmágyarban, örökemlékeztető mozzanattá teszik a megnyitás ünnepélyét.

Szebb napja mint ez, még nem volt az újabbkori Magyarországnak. A szellem és a munkáló kéz fölemelő harmoniájában nyitjuk meg az ezeréves forduló emlékünnepeit. Király és nemzet egygyéforva a hazafias érzés melegében, világraszóló egyértelműséggel fogja hirdetni erőnkét, képességeinket, a honi földhöz és alkotmányhoz való hűséges ragaszkodásunkat. A nemzet dicsőséges múltjának és gazdag jelenének fölemelő tanulságaihoz vezet be a megnyitás ünnepélye. Bizva bizhatunk benne, hogy a siker, melynek gyökerei a nemzet tiszszázados múltjában, a magyar szellem és kéz csodás erejű munkájában és a kiállítás létrehozóinak önfeláldozó buzgóságában gyökeredzik, méltóan fogja megkoronázni az ezeréves kiállítás nagyszerű alkotását.

melyet a miniszterelnök összehívott, nem párt-politikai szempontok kizárásával történt, a választ tudomásul nem veszi.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök röviden felel Visontainak, s megjegyzi, hogy törekvése az, hogy a szerb kérdés minél előbb rendeztessék.

Visontai Soma rövid viszonzválasza után a ház a választ tudomásul veszi.

Dániel Ernő keresk. miniszter felel Várady Károly interpellációjára, az ezredéves kiállítás bérletjegyek tárgyában. Azt hiszi, hogy a bérletjegyek megállapításánál a nagy közönség érdekei szemmel tartattak, mert a bérletjegyek, melyek árai 20 frtban állapították meg, jóval alacsonyabbak, mint amilyenek más hasonló nagyobb kiállítások bérletjegyei szoktak lenni. Sőt másutt az is előfordul, hogy bérleti jegyeket egyáltalában nem adnak ki. A kisiparosok és iparosok, ha tizenként csoportosulnak, csak 20 krt fizetnek személyenként, sőt intézkedéseket tett arra nézve, hogy a vidéki iparosok 5 frtéért feljöhessenek, két napig itt tartózkodhatnak, élelmészben részesüljenek stb. Ennél többet már nem tehetett.

Várady után még **Holló** beszélt. **Visontai** beszédében kérdést intéz a kormányhoz, milyen javaslatokat szándékozik még a Ház elé terjeszteni. **Bánffy** br. válaszában megígérte, hogy az appropriációs törvény javaslat — tárgyalása után, még a közigazgatási bíráskodásról és ezután a kuriai bíráskodásról szóló javaslatokat fogja napi rendre tétetni.

TÁJÉKOZTATO.

- Április** 25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
- > 26. A nagyvárad polgári kör évi közgyűlése és társas vacsorája.
 - > 26. A nagyvárad kereskedelmi kórodayegylet közgyűlése d. u. 3 órakor.
 - > 26. A »Gyermekbarát egyesület« választmányi ülése d. e. 11 órakor a város-háza tanácstermében.
- Május**
- 2. A nagyvárad szinkór megnyitása.
 - > 2. A millenniumi kiállítás ünnepélyes megnyitása Budapesten.
 - > 2. Pályázati határidő a nagyvárad tűzér-laktanya építésére, d. e. 9 óráig.
 - > 9. Középiskolák ezredéves ünnepélye.
 - > 9. Vivőverseny délután 6 órakor a Fekete Sasban.
 - > 10. Ezredéves hálaadó istentisztelet a nagyvárad templomokban.
 - > 12. Nagyvárad város millenniumi disz-kozgyűlése.
 - > 12. Biharvármegye millenniumi disz-kozgyűlése.
 - > 31. Az ezredéves évforduló ünnepélye a nagyvárad jogakadémián.
- Június**
- 8. Koronázási évforduló.

UJDONSÁGOK.

* **Buzaszentelés.** A tavaszi áldásos esőzések megtermékenyítették az anyaföldet, a jó meleg napok kihozták a földből a vetést, zölddét, széppé tették a mezőket. A szorgalmas gazda örömmel nézi a zöldülő vetést, hálával emeli kezét az Istenhez, azután könyörög, kéri, hogy őrizze is azt meg a Mindenható. Az egyház mindenkor együtt érez gyermekeivel, siet most is könyörgésüket támogatni az övével. A mai napon, szent-Márk napján megszentelik a mezőt, a vetést, s kéri az Istent őrizze azt meg minden veszélytől. A székesegyházban reggel 8 órakor kezdődik a szertartás kis misével, utána ha az idő kedvez a templomon kívül, ha nem a templomban végzi a szentelést **Széchenyi** Jenő apát kanonok. Városunkban még az újvárosi és a katonavárosi plébániákon tartják meg a szent-Márk napi szertartásokat.

* **Lapunk felelős szerkesztője.** Szabó László ma néhány napra elutazott Nagyváradról. Távollétében a lap szerkesztéséért dr. **Vucskics** Gyula főmunkatárs felelős.

* **A rendőrség fekete könyve.** A nagyvárad rendőrség új évkor egy fekete könyvet szerzett be arra a célra, hogy abba a rendőrdíjzatok, kerületi biztosok bevezessék minden

nap az utcákon észlelt hiányokat, rendetlenségeket, a melyek gyors javítást, intézkedést igényelnek. Ezen könyvet minden alkalommal bemutatja a rendőrség a főmérnöknek, hogy a hiányokat kiigazítsa. Az eszme mindenesetre jó és czélszerű, azonban a kivitelnél ez is esütörtököt mondott. A ki a város utcáit és a viszonyokat ismeri, tudhatja, hogy naponta igen sokat lehetne bevezetni abba a fekete könyvbe. A rendőrség azonban nem látja a hiányokat, mert január óta összesen csak három bejegyzés van a könyvben.

* **Beszámoló gyűlés.** A nagyvárad kerületi tornaverseny szervező nagybizottsága f. évi április hó 26-án d. e. 10 órakor tartja meg a vármegyház kistermében beszámoló gyűlését, a melyre meg vannak hívva a bizottság összes tagjai.

* **Báró Hirsch három milliós magyar alapítványa.** Szenzációs minden körülmények között sajnálatos eset hírét vesszük a késő éjjeli órákban. Báró Hirsch Mór, az elhunyt nagy emberbarát, ezeltől három hónappal levelet intézett Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez, a melyben tudtára adta, hogy Magyarországon három millió forintos alapítványt akar tenni közoktatásügyi czélokra valláskülönbség nélkül. A kultuszminiszter természetesen nagy örömmel fogadta a bőkezű, ember-szerető ajánlatot és rögtön megbízott egy budapesti közjegyzőt, a ki egyszersmind királyi tanácsos, hogy készítse el az alapítványi levelet. A közjegyző késlekedett a dologgal. Időközben a kultuszminiszter még egyszer felszólította a közjegyzőt, sürgetvén az alapítványlevél elkészítését. Mindamellett a közjegyző az alapítványlevéllel nem készül el. A báró hirtelen halála most természetesen az egész dolgot meghusított és így a közjegyző mulasztása folytán Magyarország három millió forinttal rövidült meg.

* **Elnökség a v.-velencei »Népkörben.«** Már említettük, hogy a v.-velencei svár-aljai Népkör elnöke lemondott. A tagok tegnapelőtt értekezletet tartottak, a melyen dr. **Moskovits** Józsefet jelölték az elnöki állásra. Egy küldöttség kéri fel az elnökség elfogadására.

* **Nagyvárad város zárszámadása.** A város zárszámadását a tanács és a pénzügyi szakbizottság csütörtöki ülésében letárgyalta és elfogadta. Most közszemlére teszik ki az összes számadásokat, melyre nézve a következő értesítést tette közzé a polgármester:

Nagyvárad város házipénztára, kövezet vám alap továbbá házipénztárba kezelt alapok és alapítványok 1895. évről szerkesztett zárszámadása a tanács és pénzügyi szakbizottság ülésében megállapítottán a zárszámadás és adatai az 1886. évi XXI. t.-cz. rendelkezéséhez képest 1896. évi ápril hó 25. napjától 1896. évi május 9-ik napjáig bezárólag terjedő 15 napra a városi számvévi hivatal helyiségében közszemlére kitétetnek. Miről a város közönségét azon felhívás mellett értesitem, miszerint a zárszámadást s arra vonatkozó okmányokat a fent jelzett határidőben a város bármely adófizető polgárának megtekinteni joga van, s hogy a zárszámadás ellen netalán észrevételeiket az 1896. évi május 15-én tartandó törvényhatósági közgyűlés napját megelőzőleg 5 nappal a tanács mint állandó választmányhoz írásban beadhatják. **Sal Ferencz**, kir. tanácsos polgármester.

* **A Rudolf-legenda.** Hét esztendeje mult már el a mayerlingi tragédia óta, s azért hol itt, hol ott most is fölmerül a nép közt a régi mese: az, hogy Rudolf királyfi él. A nép sehogy sem tudja elhinni a királyfi most is rejtelmes halálát és kalandosnál-kalandosabb meséket gondol ki a királyfi bujdosásáról. A millennium sem mulhatott el ilyen mese nélkül. Nehány nap óta a budapesti köznép közt, különösen annak az asszonyai közt, a következő képtelen história jár szájról-szájra: A budapesti Schlick-gyár irodájában nemrég két munkás jelentkezett fölvetelre. Mindjárt fölűnt az egyiknek büszke fejhordozása, finom fehér keze. Fölfogták mindkettőjüket s most is ott dolgoznak a

Schlick-gyárban. Az a fehér kezű munkás pedig — beszél a szomszédasszonyok — nem más, mint a bujdosó királyfi. Most egy darabig még megmarad szorgalmas gyári munkásnak, azután majd ha a millenniumi ünnepségek vége lesz, akkor következik az országra a másik nagy ünnep: Rudolf királyfi egy szép napon a Schlick-gyárból felballag a budai királyi palotába s egyenesen megy fel a király szobáiba. Mikor azután az inasok utját állják, kigombolja mel-lén a kék munkásbluizt s ott ragyog alatta az aranygyapju. A mese igen megható dolgokat tud már arról is, hogy mit fog cselekedni a király... De ezt már, azt hisszük, fölösleges elmondani, elég volt a meséből.

* **A katonai gyakorlótér bérbeadása.** A katonai parancsnokság megkereste Nagyvárad városát a gyakorlótér bérbeadása tárgyában. Kéri ugyanis, hogy a Bónó-kút mellett levő nagy gyakorlótér 20 évre adja ki a város katonai parancsnokságnak, hogy ez által hosszabb időre biztosítva legyen a szükséges terület a csapatok részére. A honvédség 3 évre veszi bérletbe a gyakorlótér.

* **A törvényszéki palota építése.** A törvényszéki palota építésének a kérdése ismét fennakadt. Mint már említettük, a kormány 10.000 frt hozzájárulást kér a várostól holmi átalakítások révén. Busch Dávid főmérnök, akinek véleményezésre adta ki a kérdést a tanács azt jelentette, hogy a törvényszéki palota környékén nem lesz kiépítve 1898-ra a csatornázás. Hogy az emésztők átalakítása 10.000 frtba kerülne, azt csak az esetben bírálhatná meg a főmérnök, ha a miniszter a terveket leküldené. Nagyvárad városa különben is a vízvezeték, gázvilágítás, aszfaltozás révén mintegy 11 ezer frttal járul az építkezéshez.

* **Millenniumi ökör.** Az egyik felvidéki vármegyében történt minap ez a komikus eset. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a tárgyhöz illő komolysággal tárgyalta ama módozatokat, melyekkel a millennium alkalmából a megye hazafias érületének adózni kívánt. Egyszerre föláll egy furesa gondolkozásáról ismert megyeatya és előre bocsájtván azt, hogy őseink bejövetelekkor pogányok voltak és — miként az a körképen is látható — fehér lovat áldoztak Hadurnak, indítványozza tehát, hogy a millenárius ünnepélyek alkalmából mondjunk le vallási villongásainkról, egyesüljünk őseink pogány hitében és az egyházmegye püspökének, mint táltosnak vezetése alatt áldozzunk a magyarok istenének, nem fehér lovat, hanem ökröt. A közgyűlés csendes derűtséggel honorálta a megyeatyának hazafias indítványát és napirendre tért felette.

* **Gazdagszegény.** Szegénygazdagról már hallottunk sokat, Jókai hallhatatlanokká tette őket, de gazdag-szegényt még eddig keveset láttunk. Én például még egyet sem, most hallok az elsőről.

Nagyváradon, a Külvárosban lakik Princz György a neve. A város havonként 1 forinttal segélyezi, mert fél, hogy éhen vész az istenadta, ő pedig a markába nevet és — hízalja a disznókat. Princz Györgynek azonban más tulajdonsága is van disznóhizlalási hajlamán kívül. Szeret verekedni, még pedig mivel testi fogyatkozásainak pótlása végett mankóval kénytelen járni, hát azzal verekszik. Tegnap bement a disznója a házigazda kertjébe, mire mikor figyelmeztették, olyan dühbe jött, hogy a felesége segítségével majd fel nyársalta a figyelmeztetőt. Princz György a rendőrségre került ezért a lobbanékony természetéért.

* **Papacostát elfogták.** A híres betörő-szökevény raboknak, Papacosta Dimitri és társainak: Scheiber Dezsőnek és Kozár Ambrusnak arczképeit hozza az április 23-án megjelent »Hivatalos Rendőri Közlöny«, a körözéssel egyetemben. Mindhárom gonosztevő teljes személy leírása közölve van. Ujabbán megerősítést nyer az a hír, hogy a három gazembert elfogták. A budapesti rendőrség ugyanis tegnapelőtt éjjel Szolnokról táviratot kapott, hogy az ottani rendőrség Papacostát és társait elfogta.

* **Millenniumi fák ültetése.** Körözs Tárjánról írják lapunknak, hogy e hó 23-án ültet-

ték el a millenniumi tölgy fákat. Ez alkalomból az iskolai növendékek ünnepi ruhát öltöttek, Badzoly György plébános pedig hazafias beszédet mondott. Az elültetett facsemeték, valamint az elültetéshez szükséges eszközök nemzeti színű szalagokkal voltak feldisztve. Az elültetésnél jelen volt a községi előljáróság is.

* **Uj doktor.** Hyen ezimen tegnap azt irtuk, hogy Örléy György tiszteletbeli szolgabíró a budapesti tudomány egyetemén letette a jogtudományokból a harmadik szigorlatot. Mint utólagosan értesülünk Örléy György még csak második szigorlatot tett.

* **A reáliskola berendezése.** Nagyvárad város annak idején kötelezettséget vállalt a kultuszminiszteriummal szemben, hogy a reáliskola első berendezésének költségeit fedezi s felépíteti a reáliskolát. A jelenlegi reáliskola első berendezését a város fizette meg s óriási áldozatokkal olyan palotát emelt, a milyen kevés középiskolának van a vidéken. És az állam telhetetlenségének ez sem elég. A szerződés világos tételének csűrös-csavarásával most ráérőszakolni akarja a városra a felszerelés költségeit, daczára, hogy a szerződés szerű első felszerelést már egyszer megfizette Nagyvárad. A berendezés költségvetését, 10,109 frt összegben, már jóvá is hagyta a miniszter és még most a vízvezeték és gázvezeték berendezését is elrendeli.

* **Nem!** A bécsi zsidó templomban tegnapelőtt délutánra, egy már idősebb özvegy embernek az esküvője volt kitűzve egy husz éves leánnyal. Egy órával a kitűzött idő előtt a templom intézősége arról értesítették, hogy az esküvő nem lesz megtartva. Fél órával később ezt a lemondást ismét visszavonták, a nászpár megjelent és 2 óra felé megkezdődött a szertartás. Midőn a lelkész a menyasszonyhoz a szokásos kérdést intézte: beleegyez-e a házasságba, nem felelt. Ismételt kérdésre aztán hangosan felelte: Nem! Az esketési szertartás persze rögtön félbeszakadt. A vőlegény azonnal elment a templomból, röviddel utána pedig a menyasszony is hozzátartozói is. A kínos jelenet oka az volt, hogy a menyasszony értesült, hogy vőlegénye az első feleségével igen rosszul bánt. Szülei által rászorítatva, engedett ugyan, az utolsó pillanatban azonban mégis erélyes »nem« szavával szabadult meg tőle.

* **Tolvaj szakácsné.** Helli László Zöldfa-utcai papirkereskedő szakácsnéját Gümő Juliannát nagyon rossz utra vitte a szíve. Összebeszélte a házmesterrel, hogy adja rendelkezésére a kapu kulcsot, a minek fejében aztán ő lopott neki a gazdájától fát. Nyolcz napig tartott már a dolog, jó csomó fát elhordtak a pinczéből, mikor a gazda észrevette. Tegnap azután a rendőrségre kerültek a házmesterrel együtt, hol megkapják érdemlett büntetésüket.

* **Pogányok Magyarországon.** Szomorú jelenetnek volt minap a színhelye az aradi polgármesteri hivatal. A polgármester előtt megjelent egy 29 tagból álló népcsoport, a melynek nevében az egyik paraszt ember előadta, hogy mindnyájan kiakarnak lépni a református egyház kebeléből s felekezetről küliek lesznek. Nem tudtak ez elhatározásukra más okot felhozni, mint hogy nem akarnak többé egyházi adót fizetni. A polgármester felolvastatta aztán előttük a törvénynek erre vonatkozó szakaszát, hogy kilépésüktől kezdve öt évig még tartoznak az egyházi adójukat megfizetni. Ezt tudomásul vették, de azután még is jegyzőkönyvbe vétették kilépésüket. Az új pogányok ezek: Dobsa Péter és neje, ifj. Dobsa Péter és neje, Jankovits Györgyné, Pál Györgyössy Vass Mária, Alex Jektáné, Balogh Zsuzsanna, Szabó Mária, Fábrián Vinczéné, Bagaméry István, Gerőcs Andrásné, Berecz István és neje, Szabó Rózália, Balogh Sámuel és neje, Nagy Mihály és neje, Nagy Zsuzsanna, Homlokó Julianna, Aboinyi Nagy Péter és neje, Filő Rózália, Gerőcs Benjámín és neje.

* **Ne bántsát a magyart!** Ezt a régi mondást, melyet a magyar ember hajdan a kardjára, fokosára vésetett, most az emlékezetébe vésheti az a lelkes horvát társaság, a mely április 21. este a mitrovicai Kovács-szállóban

mulatozott. Ugyanott, a hotel ebédlőjében vacsorázott a mitrovicai kis magyar kolónia több tagja, jobbára vasuti tisztviselők. Csöndesen beszélgettek egymás közt, természetesen magyarul. A magyar szó, mint a vörös posztó, ugy hatott a szomszéd asztalnál ülő horvátokra s dühük még nagyobb lett, mikor a magyarok halk hangon egy nótát kezdtek dudolni, természetesen szintén magyarul. A horvátok fölgráztak, szitkozódni kezdtek, majd ököllel mentek neki a magyaroknak. De a nagy harezti tűz hiába volt; a magyarok, mikor látták, hogy másként a jó horvátokat lecsillapítani nem lehet, nekigyürköztek és kiverték az egész hadat a teremből. E mellett nem feledkeztek meg arról sem, hogy különös figyelemben a csata indítóját, Jamirsek Miklóst részesítették, a ki a helybeli kaszinó elnöke: őt különösen alaposan elverték.

* **Szeszélyes automaták.** A magyar államvasutak összes indóházain már megjelentek a piros automaták, a melyek egy húszfilleres bedobása után kölni vizet, csukorkát, csokoládét stb. árulnak. Azonban van közöttük olyan is, a mely makrancoskodik és hiába dobja bele az ember a húszfillerest, azért szükkeblően még sem adja ki árúit. Pedig manapság mindenkinek, csak az automatáknak nem szabad szeszélyeskedni.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca.
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³³ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁵ éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁰ d. u., személyvonat 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskóh - Belényes felé vegyesvonat 11 ³⁰ d. e., 9 ³⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ³⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Igazságszolgáltatás.

Váltóhamisító. Parizek Mihály, új-palotai lakost két rendbeli okirathamisítás büntetéseért 8 hónapi börtönrre ítélte tegnap a nagyvárad királyi törvényszék. A saját bátyja Parizek Ferencz nevére hamisított még 1888-ban két váltót Parizek Mihály. A váltókat a »Nagyvárad takarékpénztár«-nál leszámítottatta és a prolongációkat is évről évre meghamisította. A hamisításra akkor jöttek rá, mikor a takarékpénztár Parizek Ferenczet a fizetés nem teljesítése miatt beperelte. Tárgyalás alatt Parizek Mihálynak több váltóhamisítása is előjött, a mi-kért később szintén törvény elé kerül.

Gondatlan anya. Rossie Adámné, Petruc Éva fekete-tói lakos 1895. augusztus havában kiment két kis gyermekével a Körözsre mosni. Mig ő mosott, addig a gyermekek a part mellett a sekély vízben fürödtek. Az anya egészen

biztonságban hitte őket, nem is ügyelt rájuk. A gyermekek pedig beljebb mentek a parttól és egy gödörbe, anélkül, hogy anyjuk észre vette volna, egyszerre mind a ketten elmerültek. Gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt állott ezért tegnap a nagyvárad királyi törvényszék büntető osztálya előtt Rossie Adámné. A törvényszék gondatlanságáért 14 napi fogházra ítélte.

Ezredéves kiállítás.

Diákok a kiállításon. Az ezredéves kiállítás igazgatósága most küldi szét sok ezer példányban az összes hazai iskoláknak, tanintézeteknek a tájékoztató nyomtatványokat, a melyekben pontosan körül írja minő kedvezményeket biztosít a nyilvános iskolák tanulóinak és tanárainak, akik tömegesen, csoportokban jönnek fel a kiállítást megnézni. Ezek a messze menő kedvezmények a következők:

Utazási költség. Az összes nyilvános jelleggel felruházott hazai tanintézetek tanulói és az azokat kísérő tanerők személyvonatokon a II. osztályban III. osztályu egészjegy árán, a III. osztályban pedig III. osztályu féljegy áron utazhatnak. Két 10 éven aluli gyermek annyit fizet, a mennyit egy 10 éven felüli. A tíz éven aluli gyermekeknek a kedvezmény e szerint 50%-ot tesz. Falusi és tanyai elemi iskolák növendékei (földmivesek gyermekei) a mennyiben 10 évnél idősebbek, a III. osztályban III. osztályu féljegy árán, a mennyiben 10 évnél nem idősebbek, egy harmadik osztályu jegy negyed-árán utazhatnak.

Szállás. A tömeges kirándulásban résztvevő tanulók a főváros által szállókul berendezett iskolákban kapnak lakást, külön iskolákban a fiuk és másokban a leánytanulók s ugyanott őrzik majd a holmijukat is.

Ellátás. A diákok a következő élelmezésben részesülnek: Reggelire kapnak egy nagy pohár kávé két süteménnyel, ebédre, levest, marhahúst mártással (esetleg főzeléket pecsenyével, székely gulyást vagy pörköltet) és téstát, uzonnára egy pohár kávé két süteménnyel, estére rendszeren hideg vacsorát (például retket vajjal, vajjas kenyeret, hentes czikkeket stb.) kivételesen egy tál meleg ételt.

A fiu növendékek a reggelit szállásukhoz közeledő kávéházakban, az ebédet a kiállítás egyik csárdájában, a vacsorát szállásukon vagy a kiállítás területén; a leány növendékek a reggelit és vacsorát szállásukon, az ebédet a kiállítás területén fogják elkölteni.

Uzonnáját mindkét nembeli ifjuság a kiállítás területén fogják elkölteni.

Kalauzolás. Az ifjuság vezető tanárai illetve tanító és tanítónői a kiállítás kalauzai vezetése mellett tekintik meg a kiállítást és a fő és székvárost.

Jegyfüzetek. Az igazgatóság a tömeges föl-rándulóknak jegyfüzeteket bocsát rendelkezésre melyekben a menettérty jegy három napi tartózkodásra szóló lakásutalvány, a reggeli, ebéd, vacsora és uzonnajegy, 3 beléptijegy együtt van. Harmincz jegyfüzet után a tanítók egy-egy jegyfüzetet ingyen kapnak.

A jezsuiták ereklyéi. Nagybecsü műtárgy érkezett tegnap a kiállítás történelmi főcsoportja számára. A hajdani trencsényi jezsuita kolostor kincstárából, mely jelenleg a kegyesrendiek őr-zetére van bízva, ma nem kevesebb, mint 96 történelmi kiállításához. A műkincseket külön vasuti kocsit szállította és Krasznaynszky Károly kegyesrendi házfőnök maga is a szállít-mánnyal jött. Az emléktárgyak közt van egy csinos barok-oltár, számos ereklye tartó, érté-kes miseruhák, kelyhek, köztük egy tiszta arany-ból, főpapi mellkereszt, pástortob stb. E kincsek számára külön helyiség készült, mely a trencsényi ebédlőterem mintájára van beren-dezve.

Katonatisztek a kiállításon. Az ezredéves kiállítás látogatását a katonatiszteknek, ugy a közöshadseregbelieknek, mint a honvédeknek tud-valevőleg nagyon megkönnyítették, már csak azért is, mert egy a katonai kiállításon, mint a történelmi főcsoport hadtörténelmi részében

sok becses anyagot, sok tanulmányozni valót találnak, s a kiállítás jelenkori része is bizonyosan nagy mértékben érdekli őket. A katonai tisztek két-két heti szabadságot kapnak a kiállítás tanulmányozására, s hogy Budapesten kényelmesen, olcsón és jól élhessenek, arról egy erre a célra alakult intézet gondoskodik. A katonatiszti szállás iroda (Erzsébet-körút 1.) egyszerű levélre vagy táviratra gondoskodik a tisztek számára szállásról (naponként 2 forinttól fölfele), azonkívül kiállítási, színházi jegyekről, stb. Ha két tiszt együtt jön a kiállításra, a szobájuk ára csak a felébe kerül egynek-egynek.

A gépcsarnok installációja. A gépcsarnok belső berendezése már is annyira haladt, hogy az első gép próbák a napokban megtarthatók voltak. E csarnok — amely tudvalevőleg a jelenkori kiállításnak konstrukcióra legszebb és legágasabb csarnoka — teli lesz a magyar gépszerkesztés remekeivel. A gépek persze csak is magyarországi gyártmányok lehetnek és ennek ellenőrzését a legszigorúbban végzik a hivatott közegek.

A gépeket legnagyobb részt üzemben — azaz gőzzel, vízzel, villamossal stb. hajtva fogják a csarnokban bemutatni.

Az üzemhez szükséges nagy mennyiségű gőz termelésére a gépcsarnok mellett külön kazánház épült és e mellé hatalmas 50 méter magas falazott kémény. A kazánházban 9 kazán van befalazva és egy tulhevíő és ezek alá már most is tüzelnek és már is szolgáltatják a 10 légkör nyomású gőzt a gépcsarnok kettős főgőzvezetékébe.

A gépcsarnok közepén oly nagy villamos központi telepet rendeztek be, hogy akármely nagy városnak sem kell külön. Innét világítják, egyébként a kiállítási terület nagyobb részét is. A korszót, az ünnepélyek csarnokát, az iparcsarnokot stb. E telepből indul ki az energiát vezető kábeleik egész sora az egész területre szétágazólag.

Itt fogják termelni azt a villamos áramot is, amely a közuti villamos vasut hajtására szolgál. Itt állítják elő a villamos accumulatorok töltésére való áramot is, ez accumulatorok a városligeti tavon cirkáló villamos hajókat fogják mozgásban tartani. A gépcsarnokból kapja a sokszorosító pavilon és az iparcsarnok mindenféle munkagépének villamos hajtó erejét is egy fázisú és három fázisú váltakozó áram alakjában. S innét fogják szolgáltatni azt a 12 köbméter hat atmoszféra nyomású vizet percenként, mely a fontaine huminense üzemben tartásához szükséges.

A csarnok minden részében van egy-egy érdekes gőz-gáz-hydraulikus vagy villamos motor, mely megint valami különleges munka gépet, esztergát, gyalut, szivattyút, bányagépet, szövő gépet, nyomdagépet, stb. tart mozgásban. A legtöbb géppel valóssággal munkát fognak végrehajtani.

A gőzvezetékek összhossza az egy kilométert jóval meghaladja. Ezekhez jönnek a víz- és gázvezető csövek, a vízvezető csövek, a kipuffogó csövek, a villamos kábelek és még is az egész óriási üzem egy óramű szabatságával és tökéletes biztossággal kezelhetik és az egész a magyar gépipar magas fejlettségéről imponáló képet fog nyújtani.

Az őshaza kincsei. A kiállítás falujának főterén van a magas tornyu kalotaszegi templom s ennek tágas hajójában az érdekes, nagybecsű kiállítás, melyet gróf Zichy Jenő az őshazából hozott emlékekből állított össze.

A fehérre meszelt templom egyszerű, igénytelen külseje alig is árulja el, hogy belső csarnokában milyen rendkívül érdekes, változatos és nagybecsű emléktárgyak láthatók. Kiülről az érdeklődést mindössze az a szürke, széles oldalú sátor fogja felkölteni, a melyet a templom-épület udvarában most állítanak fel s a melynek anyaga, mintája, berendezése Ázsiából való.

A csarnok belsejébe lépve, mindjárt a bejáratnál egy bokharai lovas bábalakja öltik a szemünkbe, a hogy hamvas hátú, merész tartású turk lován ül, mely jellegzetes formáival nagyon hasonlít a magyar lovakra.

Értékes és diszes, hol keresetlen egyszerűségű, hol pazar színekben bővelkedő szőnyegek, melyek mind az őshazából valók, megünn

végig a kiállítási helyiségen, mely zsufolva van az őshazabeli emlékekkel. Így legelőbb mindjárt a jobboldali ablaknál látjuk az ősi idők réz-vas-bronz és arany maradványait, hun feliratos köveket, bronzból és kőből készült buzogányokat, melyek nagyban hasonlítanak a nálunk Magyarországon talált vezérek korabeli leletekhez. A régiségek sorában vannak továbbá a szintén magyar vonású sisakok, páncélok, ijak, kaukázusi edények, kőből és rézből, egy-némely bronzból és ezüstből, ékszeres és kések, üvegedények, mécsesek stb. rendkívül érdekes formákban.

Különösen gazdag gyűjteménye van a fegyvereknek, melyek legtöbbje, mint az ij, a buzogány, a balta ma is használatosak, és a lőszer számoknak, a minő többek közt a tatár- és a cserkesznyereg, egy művészien készített lótarló stb.

A bejáratnál balra diszes kiállítású tágas sátor emelkedik, melynek anyagát, pihenő helyét, himzéses szövetét gróf Zichy Jenő hozta magával, valamint azokat a bundákat is, melyek olyan jellemző hasonlatosságot mutatnak a magyar nép viseletéhez. Látható lesz ezeken kívül gróf Zichy Jenő kiállításában hat teljesen felöltötött, különböző ázsiai fajokat képviselő bábalak, látható lesz a Magyariból hozott zöld és feliratos kömlék s a géorgiai-, cserkesz, bokharai stb. háziipar sajátos diszes, magyar, főkép kalotaszegi motívumú termékei.

Mindezt, a maga eredeti valóságában, mint két fáradalmas, nehéz ázsiai utnak az eredményét, mely nemcsak a közönségnek, de a történet és néprajz tudósainak is érdekes anyagot fog szolgáltatni, mintegy félezer fénykép és Vuskin orosz festőnek az utazás közben csinált egy csomó olajfestménye egészíti ki. Ez teszi teljessé az őshaza kincseinek kiállítását, melyet ez utolsó napokban maga gróf Zichy Jenő rendez Vosinszky Mór apátplébános és a tegnap Oroszországból Budapestre érkezett Vuskin festő részvételével.

REGÉNY-CSARNOK.

Tom és én.

Irtá: I. van Woude.

És most elbeszélem neki, hogyan szerettem meg már a husvéti szünetekben és hogy képével szívemben mentem vissza az intézetbe.

— Igazán? kiáltja ő örömmel. »Még mielőtt önt a legcsekélyebb szeretetreméltóságban részesítettem?»

»Igen, még mielőtt ön engem a legcsekélyebb szeretetreméltóságban részesített,« mondom diadalmasan. »Ön megkérdezheti iskolatársaimat,« folytattam a beszédet, mert azt hittem, hogy ezáltal megörvendeztetem. »Én nekik önről mindent elmondtam.«

De nem érem el célomat, mert ő egészen közönyösen mondja: »ugy?« és ismét komolyabb, mint az előtt.

»Fél attól, hogy talán nem szeretem eléggé?« kérdezem én szomorúan, miután egy ideig szótlanul egymás mellett mentünk.

»Ön még nem tudja mi az a szerelem? Ön még nagyon keveset érintkezett férfiakkal... talán mások jobban megtetszenek. Azért szeretném, hogy ön teljesen szabad legyen. Olyan nagy a különbség köztünk. Tulajdonképpen nem illünk egymáshoz. Ön született arisztokrata nő, én paraszt fia vagyok.

Ön... de ezeket nem mondhatom mind a szemébe (ez bosszant, mert szeretem hallgatni a bókot.) de tudom, hogy még mielőtt ön három hónapig otthon lesz, máris az országban legelőkelőbbjei fognak önért versenyezni és csak önért — nem más anyagi előnyökért, a melyeket nem ismerek és a melyek nekem tökéletesen közömbösek. Pénzt nem kell hoznia a feleségemnek; összeköttetésekre nincsen szükségem; nem függök semmi mástól, mint a naptól és erőltől. De ez nem változtat a dolgon, hogy én Thomas Van Borne vagyok, semmi más és hogy a világ nagyon is keveset engem ahhoz, hogy önnek férje legyek. — (Milyen szerény ez az én Tomom! A nagynéni ismételtén mondogatta, hogy jó parti.) Akarom,

hogy ezt ön is belássa, hogy környezete erről fölvilágosítsa... mert ha ön, Madeion feleségem lesz, — milyen ünnepélyesen hangzanak szavai! — úgy én leszek önnek mindene. Kötelességem Brinio örökségére szólit.

Éveket töltöttem el a külföldön és jóllehet szívvel, lélekkel éltem hivatásomnak, de még sem gondoltam meg, hogy jó kezekbe tettem e le azoknak sorsát, a kiknek jóllete nagyobb részt tőlem függ.

Sokat kell itten tennem, sokat kell jóvá tennem. Ez az én életemnek feladata és reményem, hogy feleségem is szívvel fogja óhajítani, hogy ezt velem megoszssa. De itt vagyunk a kerítésnél... Madeion, nem akarja mindent nyugodtan meggondolni, mielőtt határoz?

»Igen, megígérem önnek,« mondtam látványos komolysággal.

Ő előttem meghajlik, éppen úgy, mint tegnap, mikor még idegenek voltunk egymással szemben. Én bólintgatók fejemmel és kezemet nyújtom neki — és az ajtó közöttünk bezáródik.

Utolsó szavaim még mindig fülemben esengenek: »megígérem önnek.«

Én mosolygok egyszerűsége és szerénysége felett és vidáman gunyóidodom: »Igen, igen, megígérem, kedves, ostoba Tomom.«

Szívemben nem érzem ígéretemnek legcsekélyebb komolyságát sem, nem érzem semmi nyomát a kételkedésnek és nem fogom fel a felelősséget e nemes és szerető férfiú boldogságáért a ki teljesen nekem adta oda szívét.

Csak mosolygok, rendbe hozom hajfürtjeimet és kezemnek felső oldalát arczomra szorítom, hogy, hogy meg tudjam, piros voltam-e.

Azután megfordulok, hogy árnyékos rejtek helyemből utána nézzek. Pompásan terülnek előttem a nap fényében a mezők. Oh hogyan felejthetném el valaha a tulérett rozsnak aranysárga kalászait, a piros pipacsokat, a nap melegségét! A pillangók már aludni mentek, a gyenge virágocskák bezárták kelyheiket.

Szegény virágok! Az élet olyan szép!

II.

Nem tudom már egészen bizonyosan, de azt hiszem, hogy mielőtt Tomot ismertem, nem szerettem senkit jobban, mint nővéremet Adelet. Atyám és anyám természetesen vele együtt az első helyet foglalták el szívemben, de Adele a legelső. Sokra becsülöm a szép leányokat és Adele a legszebb leány, a kit ismerek. Lehetséges, hogy talán éppen szépsége ébreszti fel a hallgatag tiszteletet iránta — és a hat évi távolléte csak növelte bizonyos mértékben tiszteletemet. Milyen kedves leveleket irtam hozzá!

Én azt hiszem, hogy nagyon szeret engem, mert bizony barátságos, szívélyes vonzódással közeledik hozzám, ... mert Adele és mindaz, a mi komolyságra emlékeztet, halálos ellenségek.

Adele egyike azon kedves teremtményeknek akik tudják, hogy minden jól áll nekik, a kik hozzászórtak a férfiak állandó hódolatához, kik, minden hibájukkal vagy pedig anélkül hogy valami nagy jelentőséget tulajdonítanak neki, lépten nyomon szíveket hódítanak; kik minden átértett szerelmi vallomásból gúnyt üznek és mindent, a mi nem prózai, szentimentális bolondságnak mondanak.

Miután Tom most már bevallott mindent, nyugodtan szentelhetem gondolataimat szüleim és Adele hazaérkezésének és a midőn a kocsí végre a kert fasoránál befordul, dobogó szívvel sietek az előszoba ajtajához.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az egyetemes ref. konvent ülése.

Budapest, ápril. 24. (Saj. tud. táv.) Az egyetemes ref. konvent ma folytatta ülését Tiszta Kálmán elnöklete alatt. A jegyzőkönyvet Tóth Sámuel világi főjegyző olvasta fel.

A konventi bíróság tárgyalás alá vette Lakó Sándor ungvári tanító fegyelmi

ügyét, aki hanyagul tanított az iskolában és mámoros állapotban volt mindig. Lakyt az elsőbírósi hivatalvesztéssel sújtotta, az egyházkerületi bíróság azonban feddésre változtatta át a büntetést. A konventi bíróság az enyhébb büntetést hagyta jóvá.

Az iskolaügyi bizottság jelentése szerint a kolozsvári theologiai fakultás 6000 forint államsegítségét kér internatusa fenntartására. A kérvényt a konvent pártolólággal terjeszti fel a kormányhoz. Kedvezően intézték el a kisujszállási és a kecskeméti főgymnáziumok kérvényét is.

Ezután szóba került a vallásánárok fizetése. A vallásánárok a középiskolákban nem kapnak olyan fizetést, mint a többiek, ezért hát intézkedett a konvent, hogy ezentul a vallásánárok is olyan fizetésben részesüljenek, mint a többi tantárgyakat tanítók. A határozatról értesíteni fogják az egyházkerületeket.

Az öt egyházkerületben összesen 261 helyen nincs tanító. A tanító hiánynak az oka a fizetés elégtelensége. A konvent felir a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az állami tanító képezdékben minél több ingyenes helyet állítson, egyúttal pedig a maga felekezeti képezdékben fentartóit is utasítsa az alapítványi helyek szaporítására. Az ülést Rim Bertalan tiszáninnyi püspök imával zárta be.

A Vágó-féle diszmenet.

Budapest, ápril 24. (Saját tud. táv.)

A Vágó-féle diszmenetet, melynek tervét már többször elejtették, mégis megfogják tartani. Ujabbán az a terv merült fel, hogy a színházban mutassák be.

Faure lemondása.

Páris, április 24. (Saját tud. távir.)

Nagy feltűnést keltett azon hír, hogy Fauret a köztársaság elnökét családja lemondásra bírja. A lemondást némelyek a Faure személye ellen indított rágalmazásokkal, mások pedig a parlamenti zilált helyzetekkel hozzák kapcsolatba.

Papakosztja elfogva.

Budapest, április 24. (Saját tud. távirata.)

A híres betörő Papakosztát és kettársát Scheiber Dezsőt és Kázár Ambrust, kiket tegnap a szolnoki rendőrség elfogott vasraverve szállították ma délután a pestvidéki kir. ügyészség börtönébe. A kocsi melyen a szökevény betörőket szállították óriási tömeg kísérte, melynek soraiból egyre hangzott: éljen Papakosztja. A kir. ügyészség olyan börtönről gondoskodik most számukra, a melyből bizonyosan nem tudnak kiszabadulni.

Titokzatos haláleset.

Budapest, ápril 24. (Saját tud. táv.)

A belvárosi szervita kolostorban tegnapelőtt halva találták Kosel M. Brufin fiatal szerzetest. Az orvos szívszélhűdést konstatált a hullán, melyet tegnap eltemettek. Most azonban az a hír terjedt el a kolostorban, hogy a szerzetes halálát a szolgálta okozta. Ennek következtében a hullát valószínűleg exhumálni fogják.

Közgazdaság.

A bankszabadalmi tárgyalások. A szűkszavú félhivatalos jelentések már sejtetni engedték, hogy a pénzügyminiszter hiába utazott Bécsbe és hogy a bankkérdésben sem vagyunk közelebb az eredményhez, mint a kiegyezés többi kérdéseiben. A mai jelentések mindenben igazat adnak ama tegnapi értesüléseinknek, hogy a szóbeli tárgyalások sem vezettek a remélt eredményhez. Most már a tárgyaló felek a bank és a kormányok ismét csak írásbelileg fognak egymással érintkezni. Ugy látszik, hogy az utóbbi napokban főként a bankkérdés pénzügyi oldalát vitatták meg. A bank követelése, mint ismeretes, abban áll, hogy a 13 és fél milliónyi ugynevezett relációnyereség az államnak a banknál levő adósságából leirassék. A kormányok egyúttal azt is kívánják, hogy tekintet nélkül a mérleg eredményére, évenként egy millió forint átalány-összeget fizessen a bank nekik, végül, hogy az állam részesedése a négy százalékos tiszta nyereségnél kezdődjék. Ugy látszik, hogy a bank ez utóbbi követeléssel szemben nem mutat valami nagy ellenállást; de ami a 13 és fél milliónyi árfolyamnyereségnek átengedését illeti, ott a bank nagyon igyekezik saját érdekeit megvédelmezni. Éppen így húzódik a bank az évi egy millió forintnyi átalány-összegnek a fizetésétől is. Az ellentétek főként az által élesedtek ki, mivel a kormányok 80 milliós kölcsön maradványát gyorsan és az állam, illetőleg az adófizető polgárok nagyobb-szerű megterhelhetése nélkül szeretnék a nyereső bonifikációkban visszafizetni. Ez az óhaj-tás szülte a 13 és fél milliós árfolyamnyereségnek, valamint az egy millió forintos átalány-összegnek az állam részére való követelését. E pénzügyi kérdésekre nézve szóbelileg nem tudtak megállapodni és így még mindig elég nagyok a differenciák a tárgyaló felek közt. Ami a még fontosabb szervezeti rendszert illeti: úgy látszik a tárgyaló felek erre nézve megállapodásaikban inkább részről közeledtek egymáshoz. Bár, értesülésünk szerint, még itt is mutatkoznak differenciák, melyeket a kormányoknak egymás között kell majd kiegyenlíteniük. Mindenesetre nem sikerült a szóbeli tárgyalások révén oly eredményeket elérni, mint amelyeket vártak. Az írásbeli érintkezés bizony rendkívül nehézkes és így előre látható, rövid, idő alatt ismét szóbeli tárgyalásokra kerül a sor.

Magyarország gyárjai. A kereskedelemügyi miniszter a millenniumi statisztikák adategyűjtésének részére egybeállította Magyarország összes gyárainak jegyzékét. E jegyzék szerint — mint értesülünk — Magyarország területén (Horvátországot nem számítva) 3875 gyár működik. Ezek közül magában a fővárosban 446 gyár van, a vármegyék közül, Budapest közel fekvése révén, a Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyeben van a legtöbb gyár: 146. Utána következik Temes 140, Bács-Bodrog 135, Abauj-Torna 126, Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok egyenként 119. Szatmár 117, Pozsony 112 és Arad 109 gyárteleppel. A többi vármegyéknek száznál kevesebb gyára van. Legesekélyebb a gyáripari fejlődöttség Kis-Küküllőben, a hol csak 4 gyár van. Azután következnek Csik 9, Hont és Torda-Aranyos 11, Árva 12, Fiume 16 és Szolnok-Doboka 18 gyárral. Budapest 446 gyártelepe így oszlik meg az egyes kerületek között: I. kerület 8, II. kerület 9, III. kerület 29, IV. kerület 29, V. kerület 82, VI. kerület 64, VII. kerület 70, VIII. kerület 54, IX. kerület 55, X. kerület 46 gyártelep.

Állatbehozatal Galicziából. Minden újságolvasó észrevehette, hogy milyen sűrűn kell számot adnunk állatkivitelünket sújtó kiviteli tilalmakról. Ez a nagy baj most tetéződik az-zal, hogy az állatbehozatal mindinkább növekszik. A magyar kormány, a milyen buzgó a kiviteli tilalmak kibocsátásában, éppoly gyorsan engedélyezi a külföldről való behozatait. Épp ma adta ki a földmivelésügyi miniszter a következő rendeletet: A galicziai járványmentes községekből származó egészséges élő borjúknak vasuton, közvetlenül Budapestre, a közvágóhidra azonnali levágás céljából való behozatalát május 1-től kezdve megengedem. Az egyes szállítmányok felrakás előtt hatósági állatorvos által megvizsgálandók és a vizsgálat

eredménye a marha-levelekre vezetendő. Ily szállítmányoknak utközben való átrakása tilos. A gazdák nem fognak nagyon örülni ennek a rendelkeznek.

Terménytőzsde.

Budapest, április 24.

B u z a tavaszra, bácskai	6.84
» tavaszra, északi	6.86
» szeptember-októberre, bácskai	6.61
» szept.-okt.-re északi	6.63
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
Rozs tavaszra, északi	6.46
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.10
» aug.-szept.re, északi	10.15

Bécs, április 24.

B u z a tiszai	7.75—7.76
» bányási	6.40—6.45
» bácskai	7.80—7.85
» szokványúru őszre	6.15—6.45
» szokványúru tavaszra	7.60—7.70
R o z s tiszavidéki	5.80—5.80
» szokványúru őszre	6.90—7.00
» szokványúru tavaszra	5.10—5.15
T e n g e r i magyar	4.45—4.46
Z a b, magyar kereskedelmi	4.80—4.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 24.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	139.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	158.—
Oszták járdék papirban	101.—
Oszták járdék ezüstben	101.—
Oszták járdék aranyban	113.25
Oszták korona járdék	101.25
1860. oszták államsorsjegyek	146.—
Oszták magyar bankrészevény	970.—
Magyar hitelbank részvény	391.50
Magyar hitelintézeti részvény	357.70
Oszták-magyar államvasuti részvény	352.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.56
Német birodalmi márka	58.80
London vista	120.90
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.76

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Legjobb

olvasmányok!

Igen alkalmas ajándékkönyvek a kath. ifjuság számára.

Épen most jelent meg:

„Lilionszállak“

diszes vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Kempis Tamás Krisztus követése

kétféle kiadásban: a népies kiadás kötve 40 kr.; a Führich képeivel illusztrált szalonkiadás 4, 6 és 8 frtos példányokban.

Lelkiharcz ára 90 kr.

Boldogasszony követése

ára 1 frt 50 kr.

Keresztény vezérek

1 frt 50 kr.

Ligouri vezérekönyve

1 frt 50 kr. — 2 frt.

Az Urangyala

füzve 1 frt, kötve 1 frt 50 kr.

A megrendelések szerzőhöz **Dr. Nógall János** fsz püspök vagy a **Szent-László könyvnyomdába** Nagyváradra czimzendők.

FÉLIX-FÜRDŐ

Nagyvárad mellett.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin $\frac{3}{4}$ órai távolban. Május-augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van.

Az európai hírű 49°C meleg természetes hévíz javulva van: az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzámok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Allandó fürdőorvos: **Dr. Kazay Kálmán.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 30 krtól 3 frt között váltakozik.

Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Éttermek. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya.

Hat tükörfürdő, család és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendezesítve.

Allandó kitünő zenekar.

Prospektust kívánatra küld a

fürdőkezelőség.

Köszegen

Dr. Dreiszker J. sanatoriauma és vizgyógyintézete

márczius hó 30-tól nyitva

Rendszer: PRIESNITZ és KNEIPP.

Villanyozás, massage, gyógytornászat,

diaetetikai eljárás.

Teljes ellátás.

Igen mérsékelt ár. Gondos orvosi felügyelet.

Prospektus ingyen.

Az igazgatóság.

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

III-ik huzására

sorsjegyek

kaphatók a

→ **Biharmegyei Takarékpénztárnál.** ←

Huzás május 12-től 28-ig.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság

1894-ik évi zárszámadásában a következő eredményeket mutatja ki:

Összes bevetel 1895-ben: 251 millió frank.

Teljesen tehermentes külön nyereségtartalék: 139 millió frank.

Biztosítéki alap: 1146 millió frank.

Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágosításokkal szolgál a

Keletmagyarországi főügynökség:

PROPPER N. JÁNOS

a nagyváradai keresk. felső tanintézet igazgatója főügynök.

38 8-12

902/1896 tk. sz.

Árverési feltételek.

Nagy György bihari és Nagy Mihály nagyváradai lakosok végrehajthatóinak kiskoru Nagy Zsuzsanna és Csoka Julianna végrehajtást szenvedők elleni 25 frt tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében.

1. Az 1896. évi május hó 6-ik napján d. e. 10 órakor Diószeg község házánál megtartandó nyilvános árverésen alá bocsáttatnak a diószegi 70. sz. tjkvben A + 1. r. sz. a. beltelkes házra 204 frt, a diószegi 975. sz. tjkvben A + 1. r. sz. a. beltelket 473 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 20 frt 40 krt és 47 frt 30 krt készpénzben vagy az 1881: 60-ik t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt magyar királyi igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig: az elsőt az árverés napjától számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a 3-ikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamattal együtt az 1881 évi december 6-án 39.425 I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a székelyhídi kir. adóhivatal mint bírói letéti-pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

5. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

6. Vevő a megvett ingatlanok birtokába az árverésjogerőre emelkedésekor lép, és azoknak haszna és terhei ezidőtől őt illeti.

7. A vevőnek a vételi bizonyítvány az 1881: 60 t. cz. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett törvény czikk 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem létezik.

8. A tulajdonjognak vevő javára bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

9. A menyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitűzött időben eleget nem tenne, az általa megvett ingatlanra az érdekelt felek bármelyikének kérelme következtében az 1881: 60. t. cz. 185. §-a szerint vevő veszélyre és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Székelyhid, 1896. évi febr. 16. napján.

A székelyhídi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Olasz József.

kir. albiró.

Törlesztéses kölcsönök bérházakra vidéken.

Takarék- és magánadósság felesleges. Háztulajdonos mindenkor felmondhat, a pénzüntézet ellenben nem mondhat fel. Csekély kamattal egyúttal a tőke is törlesztetik.

Semmiféle előleges költség.

csak telekkönyvi kivonat, adókönyv, házbérlő-vedelmi kimutatás, városi becsübizonyítvány küldendő be.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli mely hatóságok az ország legelőkelőbb birtokosaitól ajánlva van.

Nemes rákok.

Jótállok, hogy élve érkeznek meg. Naponta friss küldemény egy postakosárral utánvétellel és vámmentesen.

40 db óriás solo rák 5 frt.

60 .. óriás rák 4 frt.

100 .. leves rák 3 frt.

89 4-9

Haller B. STANISLAU, 31. sz. Galiczai.